

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 576/2023-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Namirom Alyasrym, PhD., Štúrova 43, Nitra, proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č. k. 4Tp/18/2023-8 z 12. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením okresného súdu sp. zn. 4Tp/18/2023 z 12. mája 2023. Ďalej požaduje, aby napadnuté uznesenie ústavný súd zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Domáha sa aj náhrady trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva nasledujúci skutkový stav veci:
3. Uznesením Národnej kriminálnej agentúry Policajného zboru ČVS: PPZ-49/NKA-FVZ-2022 z 20. marca 2023 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1 a 3 písm. b) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v tomto uznesení.
4. Uznesením prokurátora Krajskej prokuratúry v Trnave (ďalej len „prokurátor“) č. k. Kv 63/22/2200-42 z 22. marca 2023 bol podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku zaistený majetok sťažovateľa, a to jeho nehnuteľný majetok (spoluvlastnícke podiely k viacerým konkrétne označeným nehnuteľnostiam), jeho bankové účty vedené v bankách a iných peňažných inštitúciách, ako aj jeho ďalší nehnuteľný a hnutel'ný majetok, ktorého je vlastníkom, s výnimkou prostriedkov

a vecí, na ktoré sa podľa zákona nevzťahuje prepadnutie majetku. Zároveň sa sťažovateľovi zakázalo s majetkom nakladať.

5. Prokurátor v uznesení poukázal na § 11 ods. 3, § 237 ods. 1 a 4 písm. a) a § 58 ods. 1 Trestného zákona, ako aj § 425 ods. 1 a § 426 ods. 1 a 2 Trestného poriadku. Dospel k záveru, že u sťažovateľa sú splnené všetky zákonné podmienky na zaistenie celého majetku. Sťažovateľ je trestne stíhaný za obzvlášť závažný zločin, ktorým bola spôsobená škoda veľkého rozsahu a vzhľadom na zákonom stanovenú trestnú sadzbu sa v prípade uznania viny dá očakávať uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody. Z dokazovania vyplývajú okolnosti trestného činu a pomery sťažovateľa predpokladané v § 58 ods. 1 Trestného zákona pre uloženie trestu prepadnutia majetku. Sťažovateľovi sa kladie za vinu zámerné zneužitie postavenia v rámci štruktúry Slovenského pozemkového fondu (ďalej len „fond“), keď mal ako člen organizovanej skupiny v rozpore so zásadou hospodárnosti, účelnosti a zákonnosti použitia majetku štátu cielene postupovať tak, aby bol sofistikovaným spôsobom prevedený vopred vtypovaný majetok Slovenskej republiky vhodný spravidla na konkrétne podnikateľské využitie do dispozície súkromných osôb, a to vytvorením zdania dôvodnosti reštitučného nároku, pričom mal byť významným článkom mechanizmu, do ktorého boli zapojené osoby z viacerých úrovní fondu vrátane štatutárnych zástupcov, ako aj osoby pôsobiace mimo fondu, pričom trestným činom mala byť spôsobená škoda vo výške 2 223 032,19 eur, ktorá ďaleko presahuje sumu škody veľkého rozsahu. Z dokazovania tiež vyplynuli také pomery sťažovateľa, ktoré *prima facie* nezodpovedajú bežným príjmom zamestnanca vo verejnom sektore. Zostatok na jeho účte činil sumu 799 171,47 eur. Osobitne treba zohľadniť, že významná časť majetku, ktorý bol prevedený podľa skutkovej vety uznesenia o vznesení obvinenia na reštituenta, bola následne prevedená na jeho otca [REDACTED].

6. Sťažovateľ proti uvedenému rozhodnutiu prokurátora podal sťažnosť, ktorú odôvodnil prostredníctvom obhajcu okrem iného tým, že nie je obvinený z trestného činu, kde by sa mal podľa § 58 ods. 3 Trestného zákona ukladať obligatórny trest prepadnutia majetku. Dokonca ho orgány činné v trestnom konaní nepovažujú za páchatel'a a za vinu mu kladú len účasť v trestnom čine vo forme pomoci. Prokurátor v uznesení hlavne žiadnym spôsobom neuvádza, na základe akých okolností treba očakávať uloženie trestu prepadnutia majetku. Takisto poukázal na to, že u ďalších spoluobvinených nebolo zaistenie majetku aplikované.

7. Následne okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu prokurátora zamietol (rozsiahle odôvodnenie k sťažnostným námietkam sťažovateľa je na s. 12 až 18 uznesenia okresného súdu, pozn.).

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Napadnuté uznesenie okresného súdu považuje sťažovateľ za arbitrárne (svojoľné), pretože nie je riadne odôvodnené. Argumentuje znením § 425 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré „stanovuje očakávanie uloženia trestu prepadnutia majetku vzhľadom na povahu a závažnosť činu a pomery obvineného“. Z uznesenia nie sú zrejmé dôvody, pre ktoré súd dospel k záveru, že hypotéza tejto normy „treba očakávať“ je splnená. Poukazuje tu na znenie § 58 ods. 3 Trestného zákona, keďže nie je trestne stíhaný za trestný čin uvedený v tomto ustanovení. Prokurátor v uznesení neuvádza,

na základe akých okolností treba očakávať uloženie trestu prepadnutia majetku. Takisto poukázal na to, že u ďalších spoluobvinených nebolo zaistenie majetku aplikované. Okrem toho v ústavnej sťažnosti opakovane pokračuje v námietkach, ktoré predniesol v sťažnostnom konaní.

9. Ďalšia podstatná výhrada tkvie v tom, že v konaní bol porušený princíp rovnosti zbraní a nedodržanie kontradiktórnosti konania o zaistení majetku, pretože sa nemal možnosť oboznámiť so stanoviskom prokurátora k jeho podanej sťažnosti, ktoré mu okresný súd nezaslal pred vydaním svojho uznesenia, a to napriek tomu, že prokurátor v nej prezentoval svoju argumentáciu odlišnú od tej, ktorá bola uvedená v uznesení o zaistení majetku. V rámci už uvedených východísk a rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie poukázal na to, že argumentácia prokurátora bola pre rozhodovanie súdu pritom až takou významnou, že súd na s. 16 v predposlednom odseku uviedol, že na argumentáciu prokurátora v rámci vyjadrenia k sťažnosti ako na celok odkazuje, a to napriek tomu, že táto argumentácia nebola sťažovateľovi doručená, nebola mu ani známa a nemohol na ňu pred rozhodnutím samotným reagovať vlastnou protiargumentáciou. Len na okraj doplnil, že sťažovateľovi ani nie je známe, či je obsahom odôvodnenia uznesenia súdu argumentácia prokurátora kompletná alebo do odôvodnenia bola poňatá iba niektorá časť. Sťažovateľ sa vzhľadom na uvedené domáha, aby ústavný súd konštatoval nesúlad uznesenia okresného súdu s označenými článkami ústavy a dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

11. Ústavnú sťažnosť je potrebné po jej preskúmaní hodnotiť ako neprípustnú.

12. Ústavný súd k veci zdôrazňuje, že zaistenie majetku v prípravnom konaní je opatrením dočasným (vzhľadom na čas od nariadenia zaistenia majetku nie neprimerane dlhým), svojou povahou predbežným a zaist'ovacím, ktoré nepredstavuje konečné rozhodnutie vo veci (bez ktorého odobrenia odsudzujúcim rozsudkom nemožno uložiť trest prepadnutia majetku). Nemožno teda hovoriť o „zbavení majetku“, ale svojou povahou ide o opatrenie vzťahujúce sa na obmedzenie „užívania majetku“. Dočasný charakter tohto inštitútu navyše (sekundárne) explicitne vyplýva aj z dikcie § 425 ods. 2 Trestného poriadku, keď osoba, ktorej majetok bol zaistený, má právo žiadať o zrušenie alebo obmedzenie zaistenia, pričom o takejto žiadosti musí v prípravnom konaní bezodkladne rozhodnúť prokurátor a v konaní pred súdom predseda senátu. Taktiež z dikcie § 427

Trestného poriadku vyplýva povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu skúmať *ex officio* trvanie dôvodov zaistenia majetku a v prípade ich pominutia takéto zaistenie zrušiť. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sám disponuje v priebehu prípravného konania (v závislosti od stavu dokazovania, výsledkov prípravného konania) účinným prostriedkom nápravy, teda žiadosťou o zrušenie zaistenia majetku, o ktorej musí byť rozhodnuté prokurátorom, proti ktorého rozhodnutiu má aj riadny opravný prostriedok. Taktiež orgány činné v trestnom konaní sú povinné z úradnej povinnosti skúmať pretrvávanie dôvodov zaistenia majetku a v prípade ich pominutia takéto zaistenie bezodkladne zrušiť. Možno pritom konštatovať, že pri prieskume súdnych rozhodnutí dočasnej povahy je ústavný súd vzhľadom na svoje postavenie a právomoci pomerne zdržanlivý.

13. Podstatný význam pre zdržanlivý prístup ústavného súdu má aj skutočnosť, že do práv sťažovateľa sa nezasahuje konečným spôsobom (napr. IV. ÚS 620/2021, bod 30). V tejto súvislosti už ústavný súd zdôraznil, že v priebehu trestného konania má sťažovateľ možnosť žiadať o zrušenie zaistenia a existenciu dôvodov zaistenia skúma z úradnej povinnosti v prvom rade prokurátor a v druhom rade súd, hoci ani tieto skutočnosti ústavnému súdu nebránili, aby rozhodnutia o zaistení majetku v trestnom konaní v minulosti preskúmal z pohľadu namietaného porušenia práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. I. ÚS 66/2021, II. ÚS 534/2021, IV. ÚS 577/2021, IV. ÚS 302/2022, aj keď len v štádiu predbežného prerokovania ústavných sťažností, nie v merite veci).

14. V naznačenom smere, vychádzajúc z judikatúry a princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), je možné hodnotiť sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť aj ako podanú predčasne, keď právomoci ústavného súdu predchádza právomoc prokurátora v rámci prípravného konania a následne všeobecného súdu rozhodujúceho o otázke viny a trestu, ako aj (osobitne) právomoc skúmať kedykoľvek a aj na jeho žiadosť opodstatnenosť trvania zaistenia majetku. Konanie o ústavnej sťažnosti nemožno považovať za pokračovanie trestného konania a posúdenie splnenia podmienok na zaistenie majetku v trestnom konaní je v právomoci všeobecných súdov.

15. Týmto je daný dôvod na odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

16. Je nutné v nadväznosti na uvedené však opätovne zvýrazniť, že v predmetnom prípade nejde o konečné uloženie trestu prepadnutia majetku rozsudkom v merite veci, ale o procesný zaistovacie inštitút predbežného (dočasného) charakteru v prípravnom trestnom konaní.

17. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa vyjadrenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu